

4.9.2007

Dnro 1022/4/06

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Terhi Arjola

ROMUAJONEUVOLAIN VIRHEELLINEN SOVELTAMINEN

1

KANTELU

Kantelija pyysi 20.3.2006 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamiestä tutkimaan - - - kaupungin tiemestarin menettelyä ajoneuvon siirtämistä ja myyntiä koskevassa asiassa.

Kantelija kertoi, että hänellä oli ollut käytössään auto, josta poliisi oli poistanut rekisterikilvet ajoneuvoverojen maksamattomuuden vuoksi. Auto oli jäänyt parkkiin lailliselle, maksuttomalle paikalle. Auto oli hinattu tuolta paikalta - - - kaupungin varastolle. Kantelija kertoi ottaneensa yhteyttä tiemestariin ja ilmoittaneensa tulevansa hakemaan auton pois. Kantelijan hakiessa autoa, tiemestari oli ilmoittanut myyneensä sen - - - kaupungin työntekijälle 50 euron hinnasta. Kantelija arvosteli auton myyntiä. Kantelijan kirjeen mukaan auton myynnistä ei ollut ilmoitettu missään, eikä siitä ollut myyty esimerkiksi huutokaupassa. Auton myynnistä tai siitä, että se voitaisiin myydä, ei ollut ilmoitettu kantelijalle. Kantelijan mielestä auto oli myyty selvästi alihintaan. Lisäksi kantelija kertoi, että autossa oli ollut runsaasti hänen henkilökohtaisia tavaroita. Kantelija vaati - - - kaupunkia ja tiemestaria korvaamaan hänelle aiheutetun vahingon.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Saadun selvityksen mukaan kantelussa tarkoitettuun autoon on heinäkuussa 2005 laitettu - - - kaupungin toimesta siirtokehotus lomakkeelle (poliisilomake 405) kirjattu kehotus siirtää auto 21.7.2005 mennessä. Kehotus on annettu 19.7.2005. Siirtokehotuksen syyksi lomakkeeseen on merkitty "vaikeuttaa tien/kadun rakennuskaavatien kunnossa- ja puhtaanapitämistä" ja "on katsottava hylätyksi". Auton omistaja tai haltija ei ole tuolloin ollut tiemestarin tiedossa.

Sittemmin auto on siirretty - - - kaupungin varastoon. Teknisen keskuksen johtajalta puhelimitse 24.8.2007 saadun tiedon mukaan - - - kaupungilta ei löydy muuta siirtopäätöstä kuin edellä mainitulle siirtokehotus lomakkeelle

kirjattu. Lomakkeen alareunassa olevasta merkinnästä "siirtokehotus ajoneuvon haltijalle" on käsin alleviivattu sana "kehotus" ja sen yläpuolelle kirjoitettu "päätös". Lomakkeesta ei ilmene, milloin tämä merkintä on tehty.

Auton siirron jälkeen kantelija on soittanut tiemestarille ja kertonut omistavansa auton ja tulevansa hakemaan sen varastolta. Tiemestarin muistaman mukaan tämä puhelu oli käyty elokuussa 2005. Tiemestarin selvityksen mukaan kantelija ei kuitenkaan ollut noutanut autoa. Auto on myyty tiemestarin päätöksellä 25.10.2005 kauppahinnan ollessa 40 euroa. Ajoneuvossa ollut omaisuus on toimitettu kantelijalle auton uuden omistajan toimesta.

3.2

Ajoneuvon siirtäminen ja siirtopäätös

3.2.1

Oikeusohjeita

Ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun lain (romuajoneuvolaki) 1 §:n mukaan romuajoneuvolla tarkoitetaan arvotonta tai arvoltaan vähäistä ajoneuvoa, joka 2 §:n 3 kohdan mukaan on katsottava hylätyksi.

Lain 2 §:n mukaan ajoneuvo voidaan siirtää muun muassa, jos se on sijoitettu siten, että se aiheuttaa ilmeistä haittaa tienpidolle tai kadun tahi rakennuskaavatie kunnossa- ja puhtaanapidamiselle tai jos se, ottaen huomioon ajoneuvon kunto, sijoitusaika samalla paikalla tai muut niihin verrattavat seikat, on katsottava hylätyksi.

Lain 4 §:n 3 momentin mukaan jos ajoneuvoa ei voida siirtää 2 momentissa mainitulla tavalla tai jos se on katsottava hylätyksi, se on siirrettävä tarkoitusta varten varatulle varastoalueelle (*varastosierro*).

Ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun asetuksen (romuajoneuvoasetus) 1 §:n 1 momentin mukaan, jos ajoneuvon siirtämispäätöksen antamiseen oikeutettu katsoo, että romuajoneuvolain 2 §:n nojalla siirrettävissä olevaa ajoneuvoa ei ole välttämättä heti siirrettävä, voi tämä siirtopäätöstä tekemättä ajoneuvoon kiinnitettävällä ilmoituksella tai muulla tavalla kehottaa siirtämään ajoneuvon. Säännöksen 2 momentin mukaan kirjallisesta siirtämiskehotuksesta on, mikäli mahdollista, ilmoitettava ajoneuvon omistajalle.

Siirtopäätöksen muodosta ja siinä ilmoitettavista tiedoista on säädetty puheena olevan lain 3 §:ssä ja asetuksen 2 §:ssä.

Lain 3 §:n 2 momentin mukaan siirtopäätöksessä on todettava, onko kysymyksessä romuajoneuvo. Asetuksen 2 §:n 1 momentin mukaan siirtämispäätös on tehtävä lomakkeelle ja siinä on mainittava siirtämisperuste ja paikka, minne ajoneuvo on siirretty, sekä ne mahdolliset toimenpiteet, jotka ajoneuvolle on sen siirtämiseksi tehty.

Asetuksen 15 §:n mukaan sisäasiainministeriö vahvistaa kaavan tämän asetuksen soveltamisessa tarpeellisia lomakkeita varten sekä antaa asetuksen täytäntöönpanoa koskevat yleiset ohjeet. Sisäasiainministeriö on 11.7.1975 vahvistanut mainitut lomakkeet (poliisilomakkeet 405–407), mukaan lukien siirtopäätöstä koskevan lomakkeen (poliisilomake 406), kirjeellään nro 3783/401.

3.2.2

Arviointi

Saadun selvityksen mukaan kantelijan auton siirto on tehty - - - poliisin pyynnöstä. Autoa ei ole kuitenkaan siirretty heti, vaan käytettävissäni olleiden asiakirjojen valossa siihen on romuajoneuvoasetuksen edellä selostetun 1 §:n mukaisesti siirtopäätöstä tekemättä kiinnitetty ilmoitus, jossa auto on kehotettu siirtämään siinä mainittuun määräaikaan mennessä. Kun autoa ei ole siirretty kehotuksen mukaisesti, se on kaupungin toimesta siirretty kaupungin varastolle.

Kuten edeltä on ilmennyt, siirtämispäätös on romuajoneuvoasetuksen 2 §:n mukaan tehtävä lomakkeelle ja siinä on mainittava romuajoneuvolaissa ja –asetuksessa säädetyt tiedot. Sisäasiainministeriön vahvistamassa lomakkeessa siirtopäätökseksi (poliisilomake 406) on lisäksi muun muassa kerrottu siirtokustannusten perimisestä ja ajoneuvon omistusoikeuden siirtymisestä kunnalle. Kantelun tarkoittamassa tapauksessa auton siirrosta varastolle ei ole tehty siirtopäätöstä puheena olevan säännöksen edellyttämässä muodossa. Autoon laitettua siirtokehotuksen lomaketta (poliisilomake 405), josta sana "kehotus" on edellä selostetun mukaisesti korvattu sanalla "päätös", ei voida pitää säännöksen mukaisena siirtopäätöksenä. Tästä lomakkeesta ei ilmene niitä tietoja, joiden tulisi romuajoneuvolain ja -asetuksen mukaan ilmetä siirtopäätöksestä. Lomakkeessa ei ole myöskään niitä ajoneuvon omistajalle tärkeitä tietoja ajoneuvon omistusoikeuden siirtymisestä kunnalle, jotka ilmenevät siirtopäätöstä koskevasta lomakkeesta.

Katson tiemestarin menetelleen virheellisesti, kun hän ei ole tehnyt siirtämispäätöstä edellä esitettyjen säännösten mukaisessa muodossa.

3.3

Ajoneuvon siirtämisestä ilmoittaminen

3.3.1

Oikeusohjeita

Romuajoneuvolain 7 §:n 1 momentin mukaan ajoneuvon siirtämisestä on, mikäli mahdollista, viipymättä ilmoitettava ajoneuvon omistajalle ja 1 §:n 2 momentissa tarkoitettulle haltijalle. Säännöksen 2 momentin mukaan varastoalueelle siirretyistä ajoneuvoista, joista ei ole voitu tehdä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, on kuulutettava siten kuin asetuksella säädetään.

Romuajoneuvoasetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan romuajoneuvolain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu kuulutus on viimeistään kuukauden kuluessa ajoneuvon siirtämisestä pantava julki kunnan ilmoitustaululle ja julkaistava vähintään yhdessä paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Lain 20 §:n mukaan tiedoksiannossa on tätä lakia sovellettaessa, lukuunottamatta 7 §:ssä tarkoitettuja tapauksia, noudatettava, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa on erityistiedoksiannosta säädetty.

Lainkohtaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 56/1974 vp.) todetaan, että erityistiedoksiantoa koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi lähinnä vain maksumääräyksen tiedoksiannossa. Lakiehdotuksen 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa siirroista voitaisiin ilmoittaa sopivimmaksi katsotulla tavalla ja sanotun pykälän 2 momentissa tarkoitettua kuulutuksella tapahtuvasta tiedoksiantamisesta säädetäisiin asetuksella.

Romuajoneuvoasetuksen 3 §:n 1 momentin mukaan romuajoneuvolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä varastoalueelle siirretystä ajoneuvosta kirjallisesti. Muussa tapauksessa siirtämisestä voidaan ilmoittaa suullisesti, puhelimitse tai kirjallisesti.

3.3.2

Arviointi

Asiassa saadun selvityksen perusteella auton omistaja tai haltija ei ole ollut tiemestarin tiedossa, kun auto on siirretty kaupungin varastolle. Näin ollen hän ei ole tuossa vaiheessa voinut ilmoittaa siirtämisestä kantelijalle. Tällaisesta varastoalueelle siirretystä ajoneuvosta tulee romuajoneuvolain 7 §:n 2 momentin nojalla kuuluttaa. Teknisen keskuksen johtajan asiassa antaman lausunnon mukaan ajoneuvon myynnistä ei ollut erikseen kuulutettu, koska kantelija oli tiennyt auton olevan kaupungin varastolla. Lausunnossa tarkoitettaneen mainitussa säännöksessä tarkoitettua kuulutusta. Lausunnosta ei ilmene, miten ja milloin kantelija oli saanut tiedon auton siirrosta ja oliko tieto siitä, että auto kuului kantelijalle tullut tiemestarin tietoon ennen romuajoneuvoasetuksen 3 §:n 2 momentissa kuuluttamiselle säädettyä määräaikaa. Näin nähtävästi kuitenkin on käynyt, sillä kantelijan ja tiemestarin edellä mainittu puhelinkeskustelu on selvityksen mukaan käyty elokuussa 2005.

Asiassa saadusta selvityksestä ei ilmene miten ja milloin kantelija on saanut tiedon auton siirtämisestä kaupungin varastolle, vaan sekä tiedoksiannon tapa että sen ajankohta ovat jääneet epäselviksi. Näiden tietojen toteennäyttäminen kuuluisi kaupungille. Selvityksestä ilmenee, ettei kantelijalle ole ilmoitettu asiasta kirjallisesti. Totean, että kantelijan ei voida katsoa saaneen tietoa auton siirrosta pelkästään autoon laitetun siirtokehotuslomakkeen perusteella.

Romuajoneuvolain 20 §:ää koskevassa hallituksen esityksessä on tuotu esiin, että lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuista siirroista voitaisiin ilmoittaa

sopivimmaksi katsotulla tavalla. Siten hallituksen esityksen perusteella esimerkiksi puhelimitse tehty ilmoitus olisi riittävä. Lain 7 §:n 1 momentti koskee kuitenkin myös niin sanottuja lähisiirtoja. Lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus varastoalueelle siirretystä ajoneuvosta on romuajoneuvoasetuksen 3 §:n 1 momentin mukaan tehtävä kirjallisesti.

Kun auton kuuluminen kantelijalle oli selvinnyt, auton siirrosta varastoalueelle olisi tullut tehdä romuajoneuvoasetuksen 3 §:n 1 momentin mukaisesti hänelle kirjallinen ilmoitus. Tällaista ilmoitusta ei kuitenkaan ole tehty.

3.4

Ajoneuvon omistusoikeuden siirtyminen kunnalle

3.4.1

Oikeusohjeita

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

Romuajoneuvolain 8 §:n 1 momentin mukaan, jos varastoalueelle siirrettyä ajoneuvoa ei noudeta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun omistaja sai tiedon siirtopäätöksestä, tai jos ajoneuvon omistaja ei ilmoitaudu saman ajan kuluessa kuuluttamisesta taikka jos omistajan on muuten katsottava luopuneen oikeudestaan ajoneuvoon, siirtyy ajoneuvon omistusoikeus kunnalle. Säännöksen 2 momentin mukaan romuajoneuvon omistusoikeuden saa kunta ottaessaan ajoneuvon haltuunsa.

Säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 56/1974 vp.) todetaan, että ajoneuvon omistusoikeus siirtyisi kunnalle omistajan jätettyä noudattamatta ajoneuvonsa määräajassa. Esityksen mukaan omistaja voi myös muulla tavalla ilmaista luopuneensa omistusoikeudestaan, esimerkiksi ilmoittamalla siitä ennen määräajan päättymistä varaston pitäjälle. Säännöksen 2 momentin osalta esityksessä todetaan, että kun lakiehdotuksella tarkoitetuilla romuajoneuvoilla ei ole omistajaa, ei niiden suhteen ole tarpeen noudattaa samaa menettelyä kuin käyttökelpoisten ajoneuvojen kohdalla. Esityksen mukaan romuajoneuvon omistusoikeuden saisi kunta ottaessaan ajoneuvon haltuunsa hävitettäväksi toimittamista varten.

Lain 19 §:n mukaan mainitun lain säännöksiä sovellettaessa käsitellään ajoneuvossa olevia esineitä ajoneuvoon kuuluvina. Romuajoneuvosta tavattuja esineitä käsitellään kuitenkin löytötavarana, jollei niitä ole tarkoitettu ajoneuvossa pysyvästi käytettäväksi.

3.4.2

Arviointi

Saamani selvityksen perusteella asiassa ei ole kysymys romuajoneuvosta. Romuajoneuvolain 3 §:n 2 momentin mukaan siirtopäätöksessä on todettava, onko kysymyksessä romuajoneuvo. Näin ollen kantelussa tarkoitettua auton

omistusoikeus on siirtynyt kunnalle vain, mikäli edellä selostetun romuajoneuvolain 8 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset ovat täyttyneet.

Saamastani selvityksestä ilmenee, että auton omistusoikeuden on katsottu siirtyneen kaupungille sen jälkeen kun auto on ollut kolme kuukautta kaupungin varastolla. Romuajoneuvolain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu kolmen kuukauden määräaika ei ole kuitenkaan sidottu aikaan, jonka ajoneuvo on kaupungin varastolla, vaan siihen, milloin ajoneuvon omistaja tai haltija on saanut tiedon siirtopäätöksestä, taikka kuuluttamisesta kuluneeseen aikaan.

Asiassa ei ole tehty romuajoneuvolain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua kuulutusta. Näin ollen kolmen kuukauden määräaika olisi laskettava siitä, kun kantelija on saanut tiedon siirtopäätöksestä. Kuten edeltä on ilmennyt, asiassa ei ole kuitenkaan tehty edellä selostettujen säännösten mukaista siirtopäätöstä. Näin ollen kun siirtopäätöstä ei ole tehty säädettyssä muodossa, on ongelmallista onko pätevää siirtopäätöstä ylipäätään. Kysymyksessä oleva kolmen kuukauden määräaika ei näet olisi pätevän päätöksen puuttuessa vielä edes alkanut. Ottamatta enempää kantaa tähän kysymykseen totean, että kolmen kuukauden määräaika on tässä tapauksessa laskettu virheellisesti sen perusteella, kuinka kauan auto oli ollut varastolla. Selvityksissä ei ole myöskään tuotu esiin, milloin kantelija on saanut tiedon auton siirtämisestä ja että omistusoikeus olisi tämän perusteella siirtynyt kolmen kuukauden kuluttua kaupungille.

Romuajoneuvolain 8 §:n 1 momentin mukaan varastoalueelle siirretyn ajoneuvon omistusoikeus siirtyy kunnalle myös, jos omistajan on muuten katsottava luopuneen oikeudestaan ajoneuvoon. Totean, että säännös jättää tältä osin soveltajalleen tiettyä harkintavaltaa. Tässä asiassa saadussa selvityksessä ei kuitenkaan ole vedottu siihen, että omistusoikeuden olisi katsottu siirtyneen tällä perusteella. Myöskään kantelijan toimet, etenkin ilmoitus siitä, että hän tulee hakemaan auton varastolta, eivät puhu sen puolesta, että hän olisi osoittanut luopuvansa oikeudestaan autoon.

Edellä esitetyn perusteella katson tiemestarin menetelleen romuajoneuvolain vastaisesti, kun hän on katsonut auton omistusoikeuden siirtyneen kaupungille kolmen kuukauden kuluttua auton varastolle siirtämisestä. Kun asiassa ei ole pystytty esittämään, että auton omistusoikeus olisi lain mukaisesti siirtynyt kaupungille, asiassa ei myöskään ole ollut laillisia edellytyksiä auton myymiselle. Näin ollen auton myyminen on loukannut kantelijan perustuslain 15 §:ssä turvattua omaisuuden suoja.

Mitä tulee autossa olleeseen kantelijan omaisuuteen, totean, että omaisuutta on romuautolain 19 §:n nojalla käsitelty ajoneuvoon kuuluvana. Saadun selvityksen mukaan kantelija on kuitenkin saanut puheena olevan omaisuuden takaisin auton uudelta omistajalta.

3.5

Muut kantelussa esitetyt asiat

- - - kaupungin teknisen keskuksen johtajan lausunnon mukaan tekninen lautakunta on 16.3.1999 delegoinut muun muassa romuajoneuvojen siirto- ja myyntipäätökset tiemestarille. Lausunnon mukaan tiemestari on toiminut hänelle tehdyn delegointipäätöksen perusteella.

Tiemestarin selvityksen mukaan auto on hävitetty kaupungille edullisimmalla tavalla ja myyty tarjousten perusteella eteenpäin.

Ajoneuvon hävittämisestä on säädetty romuajoneuvoasetuksen 12 §:ssä. Sen mukaan ajoneuvon hävittäminen on mahdollisuuksien mukaan suoritettava siten, että ajoneuvon osat ja siitä saatavat muut aineet voidaan käyttää uudelleen tai muutoin hyödyksi.

Totean, ettei romuautolaissa tai asetuksessa ole erikseen säädetty kunnan omistukseen siirtyneen ajoneuvon myymisestä ja siinä noudatettavasta menettelystä. Tällainen ajoneuvo voidaan kuitenkin hävittää myös myymällä se eteenpäin, mikä ilmenee esimerkiksi romuajoneuvolain 12 §:n esitöistä. Hallituksen esityksessä (HE 56/1974 vp.) on puheena olevan säännöksen kohdalla todettu, että jos ajoneuvo on luovutettu edelleen vastiketta vastaan, sen arvoksi olisi yleensä katsottava luovutushinta.

Katson, että asiassa ei ole menetelty lainvastaisesti siltä osin kuin kantelija arvosteli auton myyntiä muutoin kuin mistä kohdassa 3.5.2 on kysymys.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan - - - kaupungin entiselle tiemestarille huomautuksen edellä kohdassa 3.4.2 selostetusta romuajoneuvolain vastaisesta menettelystä. Lisäksi saatan hänen tietoonsa edellä kohdissa 3.2.2 ja 3.3.2 esittämäni käsitykset.

Tässä tarkoituksessa lähetän tiemestarille jäljennöksen tästä päätöksestäni. Lisäksi lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi ja huomioon otettavaksi - - - kaupungin teknisen keskuksen johtajalle.

Oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu ratkaista vahingonkorvauskysymyksiä. Esitän kuitenkin - - - kaupungin harkittavaksi, olisiko asiassa aihetta suorittaa kantelijalle vahingonkorvausta.

Pyydän - - - kaupunkia ilmoittamaan 31.12.2007 mennessä, mihin toimenpiteisiin tämä päätökseni on mahdollisesti antanut aihetta.